

ง !! สัตว์ที่พบได้บ่อยในช่วงหน้าหนาวและวิธีเบื้องต้นในการป้องกันตนเอง

อ.น.สพ.ณัฐวุฒิ คณาติยานนท์

DVM. MS. (Dipl. Thai Board of Theriogenology)

Faculty of veterinary medicine Mahanakorn University of Technology (MUT)

แม้ว่ากำลังจะสิ้นสุดปีเก่าในอีกไม่ช้า แต่สภาพอากาศไม่ค่อยหนาวเย็นเท่าไรตามที่หลายคนคาดหวัง อย่างไรก็ตามความชื้นในอากาศนั้นลดลงมากพอที่ทำให้เรารู้สึกถึงความแห้งและลมที่แรงมากขึ้นในบางวัน ลักษณะดังกล่าวจะทำให้แหล่งน้ำตามธรรมชาติแห้งลงและทำให้อากาศเย็นลง ซึ่งจะส่งผลต่อสัตว์บางกลุ่มเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงคลานที่อุณหภูมิร่างกายขึ้นอยู่กับสภาวะของสิ่งแวดล้อม ทำให้ช่วงเวลานี้เราอาจจะพบเจอได้บ่อยขึ้นในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย เพราะสัตว์เหล่านี้ต้องหาสถานที่ซึ่งจะทำให้ร่างกายอุ่นขึ้น เช่น ใต้ตู้เย็น ในห้องน้ำ ห้องครัวซึ่งมีความอุ่นจากการประกอบอาหาร หรือแม้แต่ตามที่นอนหมอนมุ้ง เป็นต้น การเข้ามาอยู่อาศัยตามตำแหน่งเหล่านี้ของงเป็นไปตามพฤติกรรมทางธรรมชาติเพื่ออบอุ่นให้แก่ร่างกายของพวกมัน และเพื่อหาน้ำและอาหารกินในช่วงฤดูแล้ง เพราะที่ๆ มนุษย์อาศัยอยู่มักจะมีหนูชุกชุมซึ่งเป็นอาหารหลักของงหลายชนิด ดังนั้นเราควรระวังป้องกันตัวเองจากอันตรายที่อาจเกิดจากงคือการระวังตัวอยู่เสมอ แล้วต้องทำอะไรบ้าง !!!???.....มาดูแนวทางในเบื้องต้นกันครับ

4 ส. สำหรับการรับมือกับการเจองในบ้าน

สติ ให้ตั้งสติก่อนเวลาเจอกับง เพราะโดยส่วนใหญ่งจะไม่ทำร้ายมนุษย์ก่อน หากอยู่ในระยะประชิดตัวค่อยๆ ถอนตัวออกมาจากบริเวณนั้นช้าๆ กรณีที่ถูกกัดให้จดจำลักษณะของสีส้น ลวดลายของงตัวนั้นๆ ให้ได้เยอะที่สุดเพื่อประโยชน์ในการรักษา

สะอาด รักษาบริเวณบ้านที่อยู่อาศัยให้สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อยอยู่เสมอ หากสกปรกจะเป็นที่อยู่ของหนูและจะชักนำให้งเข้าบ้านได้ การวางของเกะกะไม่เป็นระเบียบจะยิ่งเพิ่มพื้นที่ให้หนู หรืองมีพื้นที่ซ่อนตัวมากขึ้นและยังเป็นอันตรายต่อตัวเรา

สว่าง การจัดการให้มีแสงสว่างส่องถึงจะช่วยลดความอับชื้นและการซ่อนตัวของงได้ ทั้งนี้หากมีการเปิดไฟให้สว่างมากขึ้นจะทำให้เราสามารถมองเห็นตัวสัตว์ได้หากมีเข้ามาภายในบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องครัว ห้องน้ำ หรือห้องนอน

สำรวจ ข้อสุดท้ายนี้สำคัญมากที่จะป้องกันตัวเองให้ก่อนที่จะโดนงกัดได้ ต้องทำการสำรวจสิ่งแวดล้อมก่อนที่เราจะเข้าพื้นที่นั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น ก่อนจะเข้าห้องน้ำต้องสำรวจชักโครก และพื้นที่ใน

ห้องน้ำก่อนว่าปลอดภัย ไม่มีสัตว์อันตราย ก่อนจะเข้านอนต้องตรวจสอบที่นอนหมอนมุ้งก่อนว่ามีตัวอะไรมาซุกอยู่หรือไม่ ซึ่งอาจจะเป็นแมลงต่างๆ ก็เป็นไปได้ หรือแม้แต่รองเท้าที่ตั้งทิ้งไว้ข้ามคืน อาจจะมีสัตว์ตัวเล็กๆ หรืองูตัวเล็กๆ เข้ามาซุกอาศัยความอบอุ่นในรองเท้า จึงควรเคาะรองเท้าสำรวจความปกติของรองเท้าก่อนสวมใส่ทุกครั้ง

หากปฏิบัติตามแนว 4 ส. นี้แล้วโอกาสที่จะได้พบเจอภักขุ หรือสัตว์ไม่พึงประสงค์ชนิดอื่นๆ จะน้อยลงมากทีเดียว ทั้งนี้ในหัวข้อ ส. สะอาด นั้นเราควรทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพราะเป็นปัจจัยโน้มนำหลักที่ทำให้มีงูเข้าบ้านได้ **ถ้าหากหลีกเลี่ยงแล้วยังพบเจอซำรายโดนกัดอีกต่างหากเราจะต้องทำอย่างไร ?**

ทันทีที่รู้ว่าถูกงูกัด ควรรีบดูให้แน่ชัดว่าถูกงูอะไรกัด เป็นงูพิษหรืองูไม่มีพิษ หากงูพิษกัดก็อาจสังเกตได้จากรอยเจาะเขี้ยวพิษและอาการเบื้องต้นร่วมกับบริเวณที่ถูกกัด ถ้าเป็นงูไม่มีพิษกัดให้ทำความสะอาดบริเวณถูกกัดด้วยน้ำสบู่อ่อนๆ ใส่ยาที่ใช้รักษาแผลสดก็เพียงพอ แต่ถ้าถูกงูพิษกัดต้องรีบไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ถ้าสามารถจับตัวได้ให้นำงูไปที่โรงพยาบาลเพื่อการระบุชนิดงู อย่างไรก็ตามก่อนที่จะไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ควรใช้เวลาเบื้องต้นที่มีอยู่ทำการปฐมพยาบาล **และไม่ควรปฏิบัติตามข้อห้ามด้านล่างนี้**

1. **การทำให้ผู้ป่วยตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา** เช่น จับตัวผู้ป่วยเขย่าหรือให้เดินเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้หลับ เป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง เนื่องจากการหมุนเวียนโลหิตเร็วขึ้น ทำให้พิษกระจายไปจากบริเวณถูกกัดได้เร็วขึ้น
2. **การเอาเหล้ากรอกปากหรือยาที่มีแอลกอฮอล์เจือปนให้ผู้ป่วยกินมากๆ** เพื่อหวังผลให้ผู้ป่วยอาเจียนนั้น อาจอ่อนคลายอาการจุกแน่นได้ แต่ไม่ช่วยบรรเทาอันตรายจากพิษงูเลย
3. **อย่าคาดหวังการรักษาจากยาพื้นบ้าน** เพราะยาพื้นบ้านหรือสมุนไพรหลายชนิดที่เชื่อกันว่าสามารถรักษาผู้ถูกงูพิษกัดได้นั้น อาจมีประสิทธิภาพอยู่บ้าง แต่ก็ยังขาดการทดลอง และยังไม่ได้รับการรับรองอย่างมีหลักการแต่อย่างใด การรักษาที่น่าเชื่อถือที่สุดคือการรักษาด้วยเซรุ่มแก้พิษงู
4. **อย่าใช้ไฟหรือของร้อนจี๋แผล** การกระทำเช่นนี้ไม่เป็นผลดีแต่อย่างใดกลับจะทำให้เกิดเป็นบาดแผลฉกรรจ์ปวดแสบปวดร้อนเพิ่มขึ้นเปล่าๆ
5. **อย่าพยายามกรีดแผล** การกรีดแผลอาจมีผลคืออยู่ข้างในกรณีที่เปิดแผลให้เลือดออก ลดปริมาณพิษเข้าสู่ร่างกายแต่การกรีดแผลจะต้องทำด้วยความระมัดระวัง แผลงูกัดเสี่ยงต่อการเป็นแผลเนือตายอยู่แล้ว การกรีดที่ไม่ถูกต้องจะเป็นการทำให้เกิดแผลร้ายขึ้นจึงเป็นสิ่งไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง
6. **อย่าดูดแผล** เพราะหากมีบาดแผลในช่องปากอาจทำให้ผู้ช่วยเหลือได้รับพิษเข้าสู่ร่างกายด้วย
7. **ปัจจุบันไม่ให้ทำการขันชะเนาะเหนือบาดแผลแล้ว**